

บัญชีข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลโนนทัน อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู
ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๖

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
๑	การแต่งกลอนผญาอีสาน	ภาษาและวรรณกรรม	เป็นคำกลอนหรือคำปรีชาของคนไทยในภาคอีสานโบราณ ซึ่งภาษาสืบทอดมาจากภาษาของอาณาจักรล้านช้าง และปัจจุบันการเล่นผญายังหลงเหลือในหมอลำกลอนแบบอีสาน	บ้านโนนทัน หมู่ที่ ๑	นายบุญ ดาวัน	✓	-	-	
๒	การแต่งกลอนผญาอีสาน	ภาษาและวรรณกรรม	เป็นคำกลอนหรือคำปรีชาของคนไทยในภาคอีสานโบราณ ซึ่งภาษาสืบทอดมาจากภาษาของอาณาจักรล้านช้าง และปัจจุบันการเล่นผญายังหลงเหลือในหมอลำกลอนแบบอีสาน	บ้านถ้ำกลองเพล หมู่ที่ ๔	นายพุทรา เดชกุล	✓	-	-	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
๓	การแต่งและการขับร้องสรภัญญะ	ภาษาและวรรณกรรม	คือ ทำนองสำหรับสวดฉันทน์เป็นทำนองแบบสังโยค คือ สวดเป็นจังหวะหยุดตามรูปประโยคฉันทลักษณ์ มักใช้สวดบูชาพระรัตนตรัยในพระพุทธศาสนา	บ้านห้วยเตือเหนือ หมู่ที่ ๙	นางฉิน สลับแก้ว	✓	-	-	
๔	การแต่งและการขับร้องสรภัญญะ	ภาษาและวรรณกรรม	คือ ทำนองสำหรับสวดฉันทน์เป็นทำนองแบบสังโยค คือ สวดเป็นจังหวะหยุดตามรูปประโยคฉันทลักษณ์ มักใช้สวดบูชาพระรัตนตรัยในพระพุทธศาสนา	บ้านห้วยเตือพัฒนา หมู่ที่ ๑๐	นางบาง สิมมา	✓	-	-	
๕	การแสดงกลองยาว	ศิลปกรรม	-กลุ่มกลองยาวบ้านถ้ำกลองเพลเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดแสดงดนตรีพื้นบ้านเช่น พิณกลอง แคน ฉิ่ง ฉาบ ปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ทั้งหมด ๒๒ คน	บ้านถ้ำกลองเพล หมู่ที่ ๔	นายประเสริฐ พ้องเสียง	✓	-	-	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
๖	การแสดงหมอลำกลอน	ศิลปกรรม	เป็นศิลปะการแสดงที่เก่าแก่อันหนึ่งของอีสานลักษณะเป็นการลำ ที่มีหมอลำชายหญิงสองคนลำสลับกันมีเครื่องดนตรีประกอบเพียงชนิดเดียว คือแคน	บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๒	นางสาทร บุปผาวัน	✓	-	-	
๗	การแสดงเป่าแคน (หมอแคน)	ศิลปกรรม	นายเคนถือว่าเป็นผู้ที่ชำนาญในการเป่าแคน และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการเทียบเสียง และเลือกคุณภาพของแคนได้ดี	บ้านโค้งสวรรค์ หมู่ที่ ๓	นายเคน บุรณาเวช	✓	-	-	
๘	หมอเป่าเสก	ด้านอื่นๆ	หลวงปู่ผันมีความสามารถในการทำนายชะตาชีวิต ดูโชคดี โชคร้าย ให้กับคนที่มีทุกข์ ได้อย่างแม่นยำ	บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๒	หลวงปู่ผัน	✓	-	-	
๙	หมอพิธีกรรม (เสริมดวง)	ด้านอื่นๆ	นายลอนมีความสามารถในการทำนายชะตาชีวิต ดูโชคดี โชคร้าย ให้กับคนที่มีทุกข์ ได้อย่างแม่นยำ	บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๒	นายลอน โสภาคีรี	✓	-	-	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
๑๐	หมอพิธีกรรม (บายศรีสู่ขวัญ)	ด้านอื่นๆ	เป็นผู้สืบทอดวิชาความรู้ใน คัมภีร์ไตรเวทพิธีกรรม และคติความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทางพราหมณ์	บ้านภูพานคำ หมู่ที่ ๗	นายกอง ผิวทอง	✓	-	-	
๑๑	หมอพิธีกรรม (บายศรีสู่ขวัญ)	ด้านอื่นๆ	เป็นผู้สืบทอดวิชาความรู้ใน คัมภีร์ไตรเวทพิธีกรรม และคติความเชื่อและการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ทางพราหมณ์	บ้านภูพานคำ หมู่ที่ ๗	นายศักดิ์ ปัตจันทร์	✓	-	-	
๑๒	หมอเป่าเสก	ด้านอื่นๆ	เป็นภูมิปัญญาการรักษาโรค ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีความรู้ ความสามารถในการรักษาเป็นอย่างดี เช่น การเป่ารักษาตา การเป่างูสวัด เป็นต้น	บ้านโนนทัน หมู่ที่ ๑	นายสีนวล สายจันดี	✓	-	-	
๑๓	หมอเป่าเสก	ด้านอื่นๆ	เป็นภูมิปัญญาการรักษาโรค ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีความรู้ ความสามารถในการรักษาเป็นอย่างดี เช่น การเป่ารักษาตา การเป่างูสวัด เป็นต้น	บ้านภูพานคำ หมู่ที่ ๗	นายคำสอน คำบอน พิทักษ์	✓	-	-	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
๑๔	หมอเป่าเสก	ด้านอื่นๆ	เป็นภูมิปัญญาการรักษาโรคซึ่งบุคคลดังกล่าวมีความรู้ความสารถในการรักษาเป็นอย่างดี เช่น การเป่ารักษาตา การเป่างูสวัด เป็นต้น	บ้านเตื่อพัฒนา หมู่ที่ ๑๐	นายถนอม ชูชน	✓	-	-	
๑๕	หมอฝังเข็ม	การแพทย์แผนไทย	เป็นการแพทย์ทางแขนงหนึ่ง เพื่อรักษาสุขภาพและผ่อนคลาย	บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๒	นางช่อลัดดา ดีรักษา	✓	-	-	
๑๖	หมอฝังเข็ม	การแพทย์แผนไทย	เป็นการแพทย์ทางแขนงหนึ่ง เพื่อรักษาสุขภาพและผ่อนคลาย	บ้านถ้ำกลองเพล หมู่ที่ ๔	นางประนอม คำแสน	✓	-	-	
๑๗	เครื่องปั้นดินเผา	หัตถกรรม	กลุ่มปั้นหม้อบ้านโค้งสวรรค์ หมู่ที่ ๓ เป็นการรวมกลุ่มของชาวบ้านเพื่อคิดค้นและปั้นสิ่งของเครื่องใช้จำพวกดิน ซึ่งมีมานานแล้ว ปัจจุบันได้มีพ่อค้ามารับไปขายในหลายๆจังหวัดด้วยกัน	บ้านโค้งสวรรค์ หมู่ที่ ๓	นายเคน พึ่งสิริ	✓	-	-	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
๑๘	นวดแผน	การแพทย์ไทย	เป็นการบำบัดโรคด้วยการบีบคลึงเพื่อให้ผ่อนคลาย	บ้านถ้ำกลองเพล หมู่ที่ ๔	นางบุญแปลง ทำดี	✓	-	-	
๑๙	เครื่องจักสาน	หัตถกรรม	การจักสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนสมัยก่อนซึ่งปัจจุบันนับว่าหายาก	บ้านโนนทัน หมู่ที่ ๑	นายสว่าง คำพันธ์	✓	-	-	
๒๐	เครื่องจักสาน	หัตถกรรม	การจักสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนสมัยก่อนซึ่งปัจจุบันนับว่าหายาก	บ้านห้วยเตือเหนือ หมู่ที่ ๙	นางทองสา จันทร์ภิรมย์	✓	-	-	
๒๑	กลุ่มทอผ้าด้วยมือ	หัตถกรรม	กลุ่มทอผ้า ตำบลโนนทันมีความโดดเด่นทางด้านการย้อมสีเส้นฝ้ายด้วยวัสดุธรรมชาติ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ในอดีตการทอผ้าใช้วิธีการพุ่งเส้นด้ายด้วยมือ โดยฝ้ายเส้นพุ่งเป็นฝ้าย ๑๐๐ % ที่ปั่นด้วยมือ ในปัจจุบันได้ประยุกต์	บ้านถ้ำกลองเพล หมู่ที่ ๔	นางแสงจันทร์ พิมพเนา	✓	-	-	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
๒๒	กลุ่มทอผ้าด้วยมือ	หัตถกรรม	กลุ่มทอผ้า ตำบลโนนทันมีความโดดเด่นทางด้านการย้อมสีเส้นฝ้ายด้วยวัสดุธรรมชาติ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นในอดีตการทอผ้าใช้วิธีการพุ่งเส้นด้ายด้วยมือ โดยฝ้ายเส้นพุ่งเป็นฝ้าย ๑๐๐ % ที่ปั่นด้วยมือ ในปัจจุบันได้ประยุกต์มาใช้ก็กระตุกใน	บ้านห้วยเตือเหนือ หมู่ที่ ๙	นางทองมี ชาลักษณ์	✓	-	-	
๒๓	กลุ่มอบไอน้ำสมุนไพร	การแพทย์ไทย	การอบสมุนไพรหรือการเข้ากระโจมเป็นสิ่งที่เป็นภูมิปัญญาของไทยที่สืบทอดกันมาหลายยุคสมัย ที่ลูกหลานไทยควรอนุรักษ์ไว้ เพราะมีประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้ที่นำไปใช้	บ้านถ้ำกลองเพล หมู่ที่ ๔	นางคำฝิ่ง โพธิ์สว่าง	✓	-	-	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
๒๔	กลุ่มประดิษฐ์พานบายศรี	หัตถกรรม	เป็นการใช้ภูมิปัญญาไทยในการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ ผู้ได้รับการทำพิธีบายศรีจึงเป็นของสูง สิ่งมีค่าของไทย มา แต่โบราณในงานมงคลทุกงานจะมีพิธีที่มีบายศรีเป็นส่วนสำคัญ	บ้านถ้ำกลองเพล หมู่ที่ ๔	นางแสงจันทร์ พิมพเนา	✓	-	-	
๒๕	กลุ่มประดิษฐ์พานบายศรี	หัตถกรรม	เป็นการใช้ภูมิปัญญาไทยในการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ ผู้ได้รับการทำพิธีบายศรีจึงเป็นของสูง สิ่งมีค่าของไทย มา แต่โบราณในงานมงคลทุกงานจะมีพิธีที่มีบายศรีเป็นส่วนสำคัญ	บ้านหนองบัวเหนือ หมู่ที่ ๘	นางคำผาย อัยแก้ว	✓	-	-	
๒๖	กลุ่มประดิษฐ์พานบายศรี	หัตถกรรม	เป็นการใช้ภูมิปัญญาไทยในการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ ผู้ได้รับการทำพิธีบายศรีจึงเป็นของสูง สิ่งมีค่าของไทย มา แต่โบราณ	บ้านห้วยเตือเหนือ หมู่ที่ ๙	นางสาวธนันชนก โคตรปัดตา	✓	-	-	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภูมิปัญญาด้าน	ข้อมูลโดยสังเขป	พื้นที่/ที่อยู่ภูมิปัญญา	ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและ/หรือผู้สืบทอด	สถานการณ์คงอยู่			หมายเหตุ
						ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวัน	เสี่ยงต่อการสูญหายหรือภัยคุกคาม	เสี่ยงต่อการนำไปใช้อย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม	
			ในงานมงคลทุกงานจะมีพิธีที่มีบายศรีเป็นส่วนสำคัญ			✓	-	-	
๒๘	ปลุกผัก (เกษตรอินทรีย์)	เกษตรกรรม	เป็นการใช้ภูมิปัญญาไทยในการทำเกษตรอินทรีย์	บ้านถ้ำกลองเพล หมู่ที่ ๔	นางประนอม คำแสน	✓	-	-	